

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Urtos/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	5021010038
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5021010038.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 23. februára 2022 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného C. Z. o sťažnosti odsúdeného podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 0Ntc/36/2021, z 11. januára 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného C. Z. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline uznesením, sp. zn. 0Ntc/36/2021, z 11. januára 2022 podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku, § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, zamietol návrh odsúdeného C. Z., nar. XX. R. XXXX v D. (Česká republika), trvalým pobytom G. P. č. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku, na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 0Ntc/13/2020-52, zo 16. júna 2020, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Urto/5/2020, z 21. júla 2020, ktorým bol uznaný rozsudok Okresného súdu v Ostrave, sp. zn. 72T/104/2013, z 11. októbra 2013, v spojení s uznesením Okresného súdu v Ostrave, sp. zn. 72T/104/2013, z 15. novembra 2017, pre prečin podvodu podľa § 209 ods. 1 českého Trestného zákonníka, zločin lúpeže podľa § 173 ods. 1 českého Trestného zákonníka a prečin neoprávneného zaobstarania, falšovania a pozmeňovania platobného prostriedku podľa § 234 ods. 1 českého Trestného zákonníka, vo výmere 2 (dvoch) rokov a 6 (šesť) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd v podstate tým, že u odsúdeného nebola splnená posledná materiálna podmienka na podmienkové prepustenie spočívajúca v tom, že od neho možno dôvodne očakávať, že na slobode v budúcnosti povedie riadny život.

Odsúdený C. Z. proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí z 11.

januára 2022, ktorú však ani dodatočne neodôvodnil.

+ + +

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť odsúdeného C. Z. nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

S ohľadom na doteraz uvedené možno konštatovať, že o žiadosti odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol príslušný Krajský súd v Žiline (pozri ku tomu R 12/2016).

Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je jedným z prostriedkov, ktoré umožňujú zmiernenie uloženého trestu odňatia slobody skrátením priamych účinkov jeho výkonu na odsúdeného. Ide o významný výchovný prostriedok trestného práva, ktorého podstata však netkvie v tom, aby za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní zákonom ustanovenej doby. Podmiennečné prepustenie je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, zo 14. februára 2008 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 87/2008). Rozhodnutie o podmiennečnom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom ustanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 upravuje jednu formálnu a dve materiálne podmienky pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré musia byť splnené kumulatívne (súčasne). Inak povedané, ak chýba čo i len jedna z týchto podmienok, súd nemôže rozhodnúť o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Prvou podmienkou je vykonanie určitej vyžadovanej časti trestu. Táto je objektívne ľahko zistiteľná.

Druhou podmienkou je preukázanie polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu. Splnenie tejto podmienky možno posudzovať až od momentu začatia výkonu trestu odňatia slobody a posudzuje sa do momentu rozhodovania o žiadosti o podmiennečné prepustenie. Je nutné reflektovať celý priebeh výkonu trestu až do momentu rozhodovania o žiadosti. Nie je pritom možné abstrahovať od skutočností, že nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje výraznú zmenu v doterajšom spôsobe života odsúdeného a je potrebné, aby na režim výkonu trestu odňatia slobody aklimatizoval, pričom aklimatizácia, najmä v počiatočných, logicky môže spôsobovať určité problémy. Nie je možné preto mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia plynutia času a zváženia vývoja chovania sa odsúdeného, najmä ak je trest uložený v dlhšej výmere. Treba zdôrazniť, že Trestný zákon vyžaduje preukázanie polepšenia v momente rozhodovania o žiadosti odsúdeného. Ak teda správanie odsúdeného

po nástupe do výkonu trestu vykazuje určité problematické rysy, postupom času sa však stabilizuje, nepredstavuje to vo väčšine prípadov prekážku pre konštatovanie o polepšení sa odsúdeného.

Tretou podmienkou je prognóza očakávania vedenia riadneho života. Už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad - prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stopercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Za „vedenie riadneho života“ možno považovať určitý minimálny rámec, v ktorom spoločnosť považuje od každého občana, aby sa vyvaroval páchania trestnej činnosti či opakovaného páchania priestupkov. Vedenie riadneho života môže byť pritom zo strany rozhodujúceho súdu „poistené“ uložením probačného dohľadu spolu so stanovením určitých špecifických povinností či obmedzení. Tieto povinnosti či obmedzenia by logicky mali vychádzať z poznania charakteristík a špecifik osobnosti odsúdeného. Prognóza vedenia riadneho života býva vo väčšine prípadov konštatovaná na základe zistení, že odsúdený má zabezpečené sociálne zázemie, zamestnanie, udržiaval kontakt s rodinou. Zohľadňuje sa samozrejme i trestná minulosť odsúdeného, závažnosť aktuálneho odsúdenia a tiež počet jeho prípadných podmienených prepustení v minulosti. Samotný faktor trestnej minulosti a závažnosť aktuálneho trestného činu odsúdeného je preto dôležitým, pri prognóze očakávania vedenia riadneho života, táto prognóza však nemôže byť založená výlučne a len na jeho trestnej minulosti. Ak by totiž záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho života bol založený výlučne a primárne len na okolnostiach a dôvodoch ktoré hrali úlohu pri ukladaní samotného trestu odňatia slobody (predchádzajúce odsúdenia, závažnosť trestnej činnosti), mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani trestnú minulosť teda nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného, i keď samozrejme zhodnotiť ju treba, a to vrátane už prípadne zahladených odsúdení. V prípade predchádzajúcich odsúdení je potrebné zohľadniť, aký bol medzi nimi časový odstup a aká bola ich závažnosť (či gradovala atď.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že Krajský súd v Žiline v napadnutom uznesení venoval dostatočnú pozornosť všetkým dôležitým okolnostiam, pričom rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď zamietol návrh odsúdeného C. Z. na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Rovnako ako Krajský súd v Žiline, aj najvyšší súd dospel k záveru, že u odsúdeného je splnená formálna podmienka podmieneného prepustenia, nakoľko vykonal potrebnú - dvoj tretinovú časť uloženého trestu.

Zisteniam najvyššieho súdu ďalej zodpovedá i splnenie prvej materiálnej podmienky, založenej na preukázaní (akého takého) polepšenia odsúdeného, plnením svojich povinností a správaním vo výkone trestu odňatia slobody, ako to vyplýva z odôvodnenia napádaného uznesenia. Všetko síce až po vynútenej zmene Ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd dospel k rovnakému záveru ako Krajský súd v Žiline aj vo vzťahu k nesplneniu druhej materiálnej podmienky, a to požiadavky pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného C. Z. na slobode po prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd v Žiline pri prognóze budúceho správania odsúdeného C. Z. správne prihliadol aj na okolnosti jeho predchádzajúceho života, vrátane skorších odsúdení (R 5/2017-II). Fakt, že sa odsúdený opakovane dopúšťal protiprávnej činnosti, preukazuje odpis registra trestov z 3. januára 2022. Odsúdený bol doposiaľ 5-krát súdne trestaný. Posledné odsúdenie sa týka práve trestu, ktorý vykonáva v súčasnosti. Trikrát z toho vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody, raz po nevyužití šance na vedenie riadneho života pri podmienenom odsúdení s určením skúšobnej doby ponúknutej súdom. Možno teda usúdiť, že osobnosť odsúdeného je kriminálne narušená a chovať sa v rámci sociálnych noriem dokáže zatiaľ zrejme len pod určitým dohľadom špecifických autorít. Sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti na tento čas prevyšujú ochotu a snahu viesť riadny a slušný život, keď je možné konštatovať, že z doposiaľ uložených trestov si nevzal žiadne ponaučenie a s odstupom času v

páchaní trestnej činnosti vždy pokračoval.

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok zároveň vyplýva menej priaznivá resocializačná prognóza odsúdeného C. Z.. Len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie, a to predovšetkým s poukázaním na jeho trestnú minulosť, keď nie je možné zaručiť, že po prípadnom prepustení by viedol riadny život.

Sumarizujúc, je to najmä sklon odsúdeného C. Z. k páchaniu trestnej činnosti, v tejto súvislosti majú na mysli jeho predchádzajúcu trestnú minulosť ako i aktuálny záver o len čiastočnom plnení cieľov programu zaobchádzania, nepriaznivú resocializačnú prognózu a nateraz vysoké riziko recidívy, čo zatiaľ vzbudzuje dôvodné pochybnosti o vedení riadneho života po prípadnom podmienenom prepustení.

To z komplexného hľadiska ani pre najvyšší súd nedáva nateraz dostatočnú záruku, že by odsúdený po podmienenom prepustení viedol na slobode riadny život. Absencia tzv. pozitívnej prognózy odsúdeného je teda v danom prípade tou určujúcou okolnosťou, pre ktorú krajský súd celkom správne zamietol návrh odsúdeného na podmienené prepustenie.

Keďže najvyšší súd nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého uznesenia, zamietol sťažnosť odsúdeného C. Z. spôsobom, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.